

DÁSSEÁRVVU JA OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐA DOAIBMAPLÁNA – Njuorggáma skuvla

Čuvgehuslávdegoddi dohkkehan 22.10.2024

Álggos

Láhka nissoniid ja albmáid gaskasaš dásseárvvus geatnegahtta skuvllaid ja oahppolágádusaid gárvvistit dásseárvoplána. Ovtaveardásašvuodáláhka eaktuda, ahte skuvllain ja oahppolágádusain lea plána dárbbášlaš doaimmain, vai ovtaveardásašvuotta ovdána. Dásseárvosaš ja ovtaveardásaš skuvllas ii galgga vealahuvvot sohka beali dahje eará olbmui guoskevaš siva, degomat agi, álgoboahtimuša, giela, oskkoldaga, vuodđooainnu, oaivila, seksuála soju, dearvasvuodadili dahje doaibmahehttejumi dihte. Suoma vuodđolágas ovtaveardásašvuoda prinsihppa čujuha sihke vealahangildui ja olbmuid ovtaveardásašvuhtii lága ovddas.

Ovtaveardásašvuodáláhka, rihkusláhka, dásseárvoláhka ja bargoláhkaásaheapmi dárkkálmuhttet vealahangielldu eallima iešguđet oasis. Dásseárvvu ovddideapmi skuvllain dárkkuha dan, ahte nieiddaiguin ja gánddaiguin meannuduvvo nu bealeheamit ja almmá vealaheami go fal vejolaš, skuvlabeaivvi juohke dilálašvuodas. Skuvlla dásseárvoplána lea bargoneavvu, mii ovddalgihtii eastada vealaheami sohka beali dihte ja mii doarju sohka bealiid dásseárvvu ovddideami skuvlla árggas.

Dásseárvoplánain sihkarastojuvvo, ahte skuvla bargá systemáhtalaš dásseárvobarggu ja ahte vuodđoáššit leat čállojuvvon seammaláganin. Dásseárvvu ovddideamis ii leat sáhka dušše fal vuoiggalašvuoda ollašuhttimis, muhto maiddái guoibmás ja movttiidahtti oahppanbirrasa lámčimis. Go buohkaid máhttu ja bargu adnojuvvojit árvvus vuoiggalaččat, de dat ovddida oahppiid buresveadjima ja skuvllas loaktima.

Joksanmearrin lea bargobiras, mii lea dásseárvosaš, ovtasbargonávccalaš ja gos fidne buriid bohtosiid. Doppe dásseárvu lea oppa doaibmankultuvrra oassi. Dásseárvvu ovddideapmi lea buot skuvlla lahtuid geatnegasvuotta. Erenoamážit skuvlla njunušbargiid ja bargiid čatnašupmi ulbmiliidda ja doaimmaide, mat ovddidit dásseárvvu, lea dehálaš. Dásseárvoplána vuđolamos dárkkuhus lea dat, ahte dásseárvvojurddašeapmi ja -figgamušat gulašedje lunddolaččat buot doaimmaide.

Skuvlla doaimma dásseárvvu ja ovtaveardásašvuoda buorideami guovddáš ovddidanáššit leat - vealaheami dovdan - vealaheapmái darváneapmi - doaimma ja geavadagaid váikkuhusaid árvvoštallan ja ovtaveardásašvuoda ovddideaddji

doaimmaid ollašuvvan - oassálastima lasiheapmi. Dásseárvvu ja ovtaveardásašvuoda ollašuvvama váddásmahtti doaladumiide ferte giddet erenoamáš fuomášumi. Vealaheaddji doaladumit leat dávjá mielavuložat ja vealaheaddji ráhkadusaid lea váttis áicat. Doaladumiid galgá nuppástuhttit diđošteami bokte. Dalle váikkuhusat šaddet bissovažžan.

Dát plána doaibmá vuodđun Njuorggáma skuvlla dásseárvvu ja ovtaveardásašvuoda ovddideamis. Dásseárvo- ja ovtaveardásašvuodaplána beaiváduvvo dárbbu mielde, muhto uhcimustá golmma jagi gaskkaid. Dán plána dievasmahttet vel skuvllaid oahppifuolahusplánat ja dán plánii dahkkon sierra dievasmahttimat.

2. Dásseárvo – ja ovtaveardásašvuodaplána dárkkuhus

Ovtaveardásašvuoda ja vealaheami guoskevaš doahpagat

Vealaheapmi dárkkuha ovtaveardásašvuodalága 6 § mielde: 1) dan, ahte geainna nu meannuduvvo, lea meannuduvvon dahje meannuduvvošii earáid ektui vahátlaččat veardádallandohkálaš dilis (njulges vealaheapmi); 2) dan, ahte bealeheapmin navdojuvvon njuolggadusa, ákka dahje geavadaga dihte soames šaddá oidduhis sajádahkii earáid ektui, geaidda dilli veardiduvvo, earret dalle, jos njuolggadusas, ákkas dahje geavadis lea dohkálaš ulbmil ja vuogit joksat dán ulbmila leat áššálaččat ja dárbbášlaččat (eahpenjulges vealaheapmi); 3) olbmo dahje olmmošjoavkku árvvu ja guoskameahtunvuoda diđolaš dahje duohta loavkašuhttima dainna láhkai, ahte dainna huksejuvvo uhkideaddji, bahás, vuollánahtti, badjelgeahčči dahje aggressiiva vuoigna (headušteapmi); 4) rávvaga dahje gohččuma vealahit.

Etnalaš vealaheapmi dáhpáhuvvá dalle, go olbmuiguin meannuduvvo sierraárvosaččat dainna ákkain, ahte sii gullet dihto etnalaš dahje čearddalaš jovkui. Etnalaš vealaheapmi sáhtta leat maidái olbmo bidjan earálágan sajádahkii su oskkoldaga dahje riikkavulošvuoda vuodul. Headušteapmi dárkkuha olbmo dahje olmmošjoavkku árvvu ja guoskameahtunvuoda mielaevttu dahje duohta loavkašuhttima dainna láhkai, ahte dainna huksejuvvo uhkideaddji, bahás, vuollánahtti, badjelgeahčči dahje aggressiiva vuoigna. Formála ovtaveardásašvuoda ollašuvvan dárkkuha dan, ahte seammalágan dáhpáhusas olbmuiguin galgá meannudit seamma láhkai.

Bealehis meannudeapmi lea dehálaš hálldahusa riekteprinsihppa. Vuodđoláhka gieldá olbmuid bidjama earálágan sajádahkii almmá dohkkehahtti ákka. Hálldahuslága 6 § mielde eiseválddi doaimmat galget leat bealeheamit ja rivttes gaskavuodas áigojuvvon ulbmila ektui. Duohta ovtaveardásašvuoda ollašuttin eaktuda dan, ahte sierraárvosašvuhtii vuodđuduvvi vealaheapmi, mii servodagas gávdno, čuldojuvvo aktiivlaččat eret. Seammalágan meannudeapmi ii álo dáhkit ovtaveardásašvuoda ollašuvvama, dasgo olbmuid vuolggasajit ja vejolašvuodat leat iešguđegeláganat. Ovtaveardásašvuoda aktiivvalaš ovddideapmi sáhtta mearkkašit dan, ahte

seammalágan meannudeami prinsihpas spiehkastuvvo, vai joavkkuid, main lea servodagas heajut sajádat, duohta ovttaveardásašvuhta ollašuvašii. Duohta ovttaveardásašvuoda ollašuvvan eaktuda maiddá eahpenjulges vealaheapmái darváneami. Eahpenjulges vealaheapmi dáhpáhuvá mángii áiggokeahtá. Dat vuodđuduvvá ovdamearkka dihtii dasa, ahte bealeheapmin navdojuvvon njuolggadusa dahje geavadaga váikkuhusat iešguðegelágan olbmuid eai dovddiiduvvo.

Positiiva sierrameannudeapmi dárkkuha dan, ahte olmmošjoavkkuid (omd. eallilan olbmuid, mánáid, etnalaš unnitloguid), mat leat bahát vealahuvvot, diliid figgat buoridit sierradoaimmaiguin nu, ahte duohta ovttaveardásašvuhta dorvvastuvvo, eaige doaimmat dásiset dáfus vealat geange. Ovttaveardásašvuodalága 7 § mielde posiitiiva sierrameannudeamis galgá leat rivttes gaskavuhta áigojuvvon ulbmila ektui. Gáržžes riektegeahčadeami mielde posiitiiva sierrameannudeapmi dárkkuha mearreáigásaš ja plánejuvvon rekruteremii, bargokarrieras ovdáneapmái ja oahppiiválljemiidda gullevaš doaimmaid, mat lasihit uhcit ovddastuvvon joavkkuid oasi- bargosajiin, iešguðege bargijoavkkuin ja oahppolágádusain. Ovddalgihtii plánejuvvon deattuhusat váikkuhit diliin, main guokte formálalaččat gelbbolaš bargi veardiduvvoba nubbi nubbái, ja uhcit ovddastuvvon joavkku ovddasteaddji ohcci válljejuvvo.

Viiddit geahčadeami mielde posiitiiva sierrameannudeapmi dárkkuha doaimmaid, maiguin doarjut iešguðege joavkkuid duohta ovttaveardásašvuoda ja oassálastinvejolašvuodaid iešguðege eallinsurggiin. Dán dilis sáhtá hállat maiddá bálvalusaid ovddideamis áššehasa dárbbuid vuodul.

Ovttaveardásašvuodalága 5 § mielde barggu barggaheaddji dahje skuvlejumi ordnejeaddji galgá dárbbu mielde láchit ja dorvvastit govttolaš vuogáiduhhtiimiid, vai doaibmaváttot olbmot besset bargui dahje skuvlejupmái, nákkejit čadahtit bargguideaset ja ovdánit iežaset bargokarrieras. Govttolaš vuogáiduhhtin dárkkuha ovttaskas diliin dárbbalaš ja áššálaš nuppástusaid ja ordnedallamiid, mat eai noađut ovdamearkka dihtii bargoaddi dahje skuvlejumi ordnejeaddji badjelmeare. Lassin dainna sihkkarasto doaibmaváttot olbmuid vejolašvuhta návddašit buot olmmošvuogiatvuodain ja vuodđofriidjavuodain ja geavahit daid ovttaveardásaččat earáiguin. Govttolaš vuogáiduhhtiimiiguin ovddidit doaibmaváttot olbmuid barggu oažžuma, barggus birgema ja barggu seailuheami, skuvlejumi ja eallinagi oahppama.

Dásseárvui ja ovttaveardásašvuhtii gullevaš láchkaásaheapmi

**Láchka nissoniid ja albmáid dásseárvvus (609/1986) ja dan rievdadus (1329/2014)
5a§ 5 § (30.12.2014/1329)**

Dásseárvvu ollašuhttin skuvlejumis ja oahpahusas

Eiseválddit ja oahppolágádusat ja maiddá eará skuvlejumi ja oahpahusa ordnejeaddji ovtastumit galget fuolahit das, ahte nissoniin ja albmáin leat seammá vejolašvuodát skuvlejupmái ja ámmátlaš ovdáneapmái ja maiddá ahte oahpahus, dutkan ja oahppomateriála dorjot dán lága dárkkuhusa ollašuvvama. Dásseárvu ovddiduvo skuvlejumis ja oahpahusas mánáid agi ja čalgama mielde. **5 a § (30.12.2014/1329)**

Doaibmabijut dásseárvvu ovddideami várás oahppolágádusain

Skuvlejumi ordnejeaddji fuolaha das, ahte guhtege oahppolágádussii gárvvistuvvo golmma jagi gaskkaid dásseárvoplána ovttasbarggus bargiiguin ja oahppiiguin dahje fuolaheaddjiiguin. Plána sáhtá laktit oahppoplána dahje eará oahppolágádusas gárvvistuvvon plána oassin. Dásseárvoplána galgá sisttisdoallat: 1) čielggadusa oahppolágádusa dásseárvvu dilis; 5 2) dárbbášuvvon doaimmat, vai dásseárvu ovdána; 3) árvvoštallan das, mo ovddit dásseárvoplánii gullan doaimmat leat ollašuvvan ja guđelágan bohtosiid dat lea buktán. Erenoamáš fuomášumi ferte giddet oahppiid-dahje stuđeanttaidválljemii, oahpahusa ordnemii, oahppanerohusaid ja oahppočadahemiid árvvoštallamii ja seksuála headušteami ja sohka beallái vuodđuduvvi headušteami dustemii ja loahpaheapmái.

Ovtaveardásašvuodáláhka 30.12.2014/1325 6 §

Skuvlejumi ordnejeaddji geatnegasvuolta ovddidit ovtaveardásašvuoda

Skuvlejumi ordnejeaddji ja dan fuolahan oahppolágádus galget árvvoštallat, mo ovtaveardásašvuolta ollašuvvá daid doaimmas. Dat maid galget ollašuhttit dárbbášlaš doaimmaid, maiguin ovtaveardásašvuolta ollašuvvá. Ovddidandoaimmat galget leat beaktilat, heivvolaččat ja rivttes gaskavuodas, nu ahte dat váldet vuhtii oahppolágádusa doaibmanbirrasa, resurssaid ja eará diliid. Skuvlejumi ordnejeaddji galgá fuolahit das, ahte oahppolágádusas lea plána dárbbášlaš doaimmain, vai ovtaveardásašvuolta ovddiduvo. Skuvlejumi ordnejeaddji ja dan fuolahan oahppolágádus galget várret oahppiide ja sin fuolaheaddjiide ja maiddá stuđeanttaide ja sin ovddasteaddjiide vejolašvuoda gulaskuddojuvvot ovddidandoaimmaid birra.

Dásseárvvu ja ovtaveardásašvuodabarggu oassesuorggit skuvllain ja logahaga oahpahusa ordnemis

Dásseárvvu ulbmil ja viiddes ovtaveardásašvuoda prinsihppa stivrejit vuodđooahpahusa ovddideami. Oahpahus ovddida ekonomalaš, sosiála, guovlluid ja sohka bealliid gaskasaš dásseárvvu. Vuodđooahpahusa oahppoplána vuodustusat 2014 čatnasit sohka bealliid dásseárvvu ovddideapmái mánnga geahččanguovllus:

- Vuodđooahpahus movttiidahtá ovtaveardásaččat nieiddaid ja gánddaid sin oahpuin. Juohke oahppi veahkehit fuomášit iežas vejolašvuodaid ja hukset iežas oahppanbálgá sohka beallái čadnon rollamálliid haga.
- Vuodđooahpahus lasiha dieđu ja áddejumi sohka bealli mánnggahámatvuodas.

- Ovtaveardásašvuohta ja dásseárvu leat prinsihpat, mat stivrejit vuodđooahpahusa doaibmankultuvrra ovddideami.
- Oahpahusas galgá leat mielde sohka bealleidolašvuohta. Juohke oahppoávnna ovddida sohka bealleid dásseárvvu iežas láhkai.
- Bargovugiid, oahppanbirrasiid ja ovttasbargoguimmiid válljemis giddejuvvo fuomášupmi sohka bealleide čadnon doaladumiid ja geavadagaid dovdamii ja rievdadeapmái.

Vuodđooahpahusa oahppoplána vuodustusat leat dievasmahttojuvvon Oahpahusráđđehusa mearrádusain 63/011/2015. Dat dieđiha vuodđooahpahusa ordnejeaddjiid sin geatnegasvuodas ráhkadit guhtege skuvlii dásseárvvu doaibmaplána.

Oahpahusa ordnen

Vuodđooahpahusa oahppoplána vuodustusain 2014 gávnnašuvvo:

Vuodđooahpahusa servodatlaš bargun lea ovddidit dásseárvvu, ovtaveardásašvuođa ja vuoiggalašvuođa. Vuodđooahpahus lasiha olmmošlaš ja sosiála opmodaga. Olmmošlaš opmodat čohkiida máhtus ja sosiála opmodat fas olbmuidgaskasaš oktavuodain, vuorrováikkhusas ja luohhtámušas. Ovttas dat ovddidit persovnnalaš ja servodatlaš buresveadjima ja ovdáneami. Vuodđooahpahusa bargun lea bealistis duostut sierraárvosašvuođa lassáneami ja servodagas eretduvdáseami ja lassin ovddidit sohka bealleid dásseárvvu. Vuodđooahpahus movttiidahtta ovtaveardásaččat nieiddaid ja gánddaid iešguđege oahppoávdnasiid oahpuin. Dat maid lasiha dieđu ja áddejumi sohka bealleid mánggahámatvuodas. Juohke oahppi veahkehit fuomášit iežas vejolašvuođaid ja hukset iežas oahppanbálgá almmá sohka bealleid čadnon rollamálliid.

Vuodđooahpahusa kulturbargun lea ovddidit mánggabealat kultuvrralaš máhtu ja kulturárbbi árvusatnima. Lassin dan bargun lea doarjut oahppiid hukset iežaset kulturidentitehta ja kultuvrralaš opmodaga. Oahpahus lasiha áddejumi kultuvrraid mánggahámatvuodas. Dat lassin veahkeha hámuhit kultuvrraid vássánáiggi, dálá áiggi ja boahpteáiggi bistevas joatkkan, mas juohkehaš sáhtta leat ieš doaibmi.

Eallima, nuppiid olbmuid ja luonddu gudnejahttima bálddas deattuhit olmmošárvvu loavkitmeahttunvuoda, olmmošvuoigatvuodaid gudnejahttima ja suopmelaš oktasašgotti demokrátalaš árvvuid, nu mo ovtaveardásašvuođa ja dásseárvvu.

Proseassa

Dásseárvvu ja ovtaveardásašvuoda doaibmaplána gárvvisteapmi álggahuvvui njukčamánu 2024.

Gáibiduvvon čielggadusat leat dahkkon njukča-miessemánu 2024 mánáiguin njálmmálaččat ságastemiin. Fuolaheaddjiide ja oahpaheaddjiide fas sáddejuvvojedje sáme- ja suomagielat gažadanskovit. Vástádusaid leat buvttadan oahppit, oahpaheaddjit ja fuolaheaddjit. Fáttát leat gieđahallojuvvon mánáid ahkedási mielde.

Doaibmabijuin lea sohppojuvvon skuvlla rektoriin ja doaibmabijut leat dohkkehuvvon maiddá oahpaheaddjiid čoahkkimis. Nuoraidstivra lea addán iežas kommeanttaid ja dat leat dievasmahtton plánii.

Gárvvistuvvon plána váldojuvvo geavahussii, go čuvgehuslávdegoddi lea dan dohkkehan.

Čielggadusaid bohtosat ja sohppojuvvon doaibmabijut

Vuolleskuvlamánáid vástádusaid leat oassái ovttastahtton gieldda eará mánáid vástádusaiguin. Bealli oahppiid vástádusain leat ollásit Njuorggáma skuvlla oahppiid vástádusaid. Buot oahpaheaddjiid ja fuolaheaddjiid vástádusaid leat doaibmabáikki dási vástádusaid.

Čielggadusaid bohtosat, oahppit:

- Dásseárvu lea doaban čielggas ja oahpis ovdaskuvlalaččaide. Oahppit áiccalmahte ášši dainna láhkai, ahte sin dieđu mielde ovdamearkka dihtii iešguđege ámmáhiid sáhttet válljet buot sohka bealit. “Maiddá nisson sáhtta lea boles!”
- Vuolleskuvlla mánáid dieđu mielde dásseárvu ollašuvvá viehka bures gielddas, muhto ovtaveardásašvuoda ollašuvvamis leat muhtin muddui stuorra hástalusaid (omd. mátkegaskkaide ja bearraša váriide guoskevaš gažaldagat).
- Sáme giela sajádat lea buorre.
- Vuolleskuvlla mánáin ii leat olus vásáhus rasismmas ja vealaheamis. Liikká sis leat vásáhusaid muhtinlágan suomelaš ja sápmelaš veahkadaga vuostálasvuodaid huksemis.
- Mánngasis skuvlla oahppiin leat vásihan nuppiid oahppiid unohis láhttema iežaset guhkkodaga dihte.

Čielggadusaid bohtosat, oahpaheaddjit:

- Eatnašat oahpaheaddjiin eai oainne dásseárvvu ja ovttavewardásašvuoda ollašuvvat skuvllas. Fuolla badjáná kvalitehta dáfus buori sáme- ja suomagielat oahpahusa ja bálvalusaid ollašuvvamis oahpaheaddjiid ja bargiid molsašuvvama ja molsašuddi gelbbolašvuodaid dihte. Oassi oahpaheaddjiin dovda, ahte etnalaš duogáš váikkuha ovdamearkka dihtii oahppifuolahusa bálvalusaid fidnemii. Suomagielagii lea sámegielaga ektui váddásut fidnet muhtin bálvalusaid. Oahppolágádusa sierraneami dihte oahpaheaddjit dovdet ámmátlaš oktonasvuoda, ja mángggagielat biras maid noađuha. Gielda sáhtášii váldit dán vuhtii buorebut.

Čielggadusaid bohtosat, fuolaheaddjit:

- Fuolaheaddjiid gažadeamis badjánii dat, ahte oassi sis vásiha Njuorggáma skuvlla leat resurssaid dáfus heajut sajádagas Gáregasnjárgga skuvlla ektui, vaikke dat gulláge hálldahuslaččat seamma oppalašvuhtii. Fuolaheaddjit dovdet, ahte neuroeahpetypihkalaš mánáid vuhtiiváldin ja oahpaheapmi lea hástalus muhtin bargiide. Lassin oassi fuolaheaddjiin dovda suomagielat mánáid vásihit muhtinlágan eahpedásseárvvu sámemánáid ektui.

Doaibmabijut:

- Oahppolágádusa cealkin vealatkeahtes birasin (čakča 2024)
 Vealatkeahtes skuvla
 čatnasa vuostálastit ja darvánit buotlágan vealaheapmái, givssideapmái ja heađušteapmái skuvlaservoša buot dásiin, nu oahppit go maid bargit.
 Dovddasta ja dohkkeha olbmuid earáláganvuoda skuvlaservoša oassin.
 Čatnasa duostut sierraárvosašvuoda ja ovddidit ja áimmahuššat ovttavewardásašvuoda.

Mearkan das, ahte skuvla čatnasa dása, de almmolaš lanjaide giddejuvvojit šilttat (suomagiella-davvisámegiella), mat muittuhit áššis. Jahkásaččat skuvlajagi álggus skuvla ordne

iditrahpanbottu/oahppodiimmu/temábeaivvi, mas ášši gieđahallojuvvo. Dásseárvo- ja ovttavewardásašvuodabarggu prošeaktabargi válmmaštallá temáoppalašvuoda borgemánus 2024. Materiála: ČUOVUS 1
 Govva: Yhdenvertaisuus.fi/Vuoigatvuodaministeriija

- Positiiva sierrameannudeami čilgen juohke čavčča oahppiide, oahpaheaddjiide ja fuolaheaddjiide. Dát lea rektora ovddasvástádus. Materiála: ČUOVUS 2
- Doallat skuvllas oidnosis plakáhtaid ja eará materiálad, mat muittuhit dásseárvvus ja ovtaveardásašvuodas (čakča 2024).
- Ordnet skuvlejumi, mo váldit vuhtii neuroeahpetypihkalaš oahppiid.
- Ovddidit oahpaheaddjiid ja giliid váldit vuhtii nuppiideaset ja juogadit materiála erenoamážit eará sámegielat oahpaheaddjiiguin.
- Skuvla hukse positiiva áddejumi kultuvrraid mánggahámatvuodas.
- Stipeanddaid juohkin skuvlajagi loahpas dahkko dás ovddos nu, ahte juohkehaš sáhtta dovdat ahte lea lihkestuvvan mas nu ja bálkkašuvvo das.
- Sihkkarastit, ahte bušeahtas lea doarvái ruhta, vai buot mánát, geat fal háliidit, besset omd. Sámenuoraid dáiddadáhpáhussii (gidda 2025).
- Lasihit iešguđet gili nuoraid gullelašvuoda dovddu seamma jovkui ovtasbarggus nuoraidoaimmain ja vejolaččat searvegottiin. Dáhpáhusaid ordnen čielggaduvvo seammás čakčat 2024. Dát laktása maid ovddit buresveadjinplánaide.
 - Njuorggáma ja Ohcejohnjálmmi vuolleskuvlalaččaid oktasaš čoahkkaneapmi Skállovárrái giddat 2025.
 - Váلكkári -oktasaš diibmogaskkaid skihpárskuvlejupmi iešguđet gili gaskka.

Árvvoštallan

Ovddit dásseárvo- ja ovtaveardásašvuodačielggadus lea ollašuhtton 2017. Čielggadus lea uhcci, iige das sáhte dahkat jurddabohtosiid Njuorggáma skuvlla dilis.

Searvvušlaš stuđerenfuolahusjoavku fuolaha jahkásaš doaibmabijuid ollašuhttimis ja árvvoštallamis. Árvvoštallama sáhtta čadahit ovdamearkka dihtii oanehut gažademiin.

Doaibmabijuid viiddit árvvoštallan čadahuvvo čuovvovaš geardde dalle, go plána gárvvistuvvo.

Čuovvovaš čielggadus dahkko 2027 giddat, odđa bohta fápmui čakčat 2027.

ČUOVVOSAT:

- 1 [Syrjinnästä vapaa teemapäivä.docx](#)
- 2 [Positiivisen erityiskohtelun opas](#)